

**A MAGYAR
KÖZLEKEDÉS
TÖRTÉNETE
1990–2025**

A MAGYAR KÖZÜTI KÖZLEKEDÉS TÖRTÉNETE

A közúti közlekedés elemei

- közlekedő ember
- pálya
- eszköz
- környezet
 - természeti
 - szabályozási

A szerzők

Basa Zoltán

Berg Tamás

Fleischer Tamás

Hajós Bence

Hamarné Szabó Mária

Molnár László Aurél (MLA)

Pej Kálmán

Sárközi György Tibor

Somfai András

Szagos Pál

2.6. Az országos közutak finanszírozása, gazdálkodási formái

2.11. A Közúthálózat fejlesztése

2.2. A hazai közúti közlekedés szakpolitikai összefüggései nemzetközi és regionális összehasonlításban a rendszerváltás küszöbén

2.3. Az EU-hoz való csatlakozás hatásai

2.8. Az úthálózat hídjai...

2.11. A Közúthálózat fejlesztése

2.1. A közúti pályák „természete” a római kortól napjainkig

2.5. A hazai úthálózat elemei, a forgalomnagyság és az útállapotok változása

2.9. Kerékpáros létesítmények

2.4. A közúti szállítási teljesítmények változásai – személyszállítás, egyéni közlekedés, áruszállítás, intermobilitás

2.10. Az úthálózat „hajsálerei” – önkormányzati-, magánutak

2.7. Az úthálózat működésének kereti

2.12. Az utakat használó járművek

A társszerzők

A lektor felkérésére:

- Bali Ibolya, Bukta Péter, Turán István, MK NZrt.

Az adatszolgáltatók:

- Juhász Zoltán – (NIF) ÉKM,
- Holnapy László, Kiss Ernő, Mezőhegyi Ferenc, Sajgó Tamás, Szerencsi Gábor és még sokan mások– MK NZrt.

A szöveg gondozója:

- Varga Ervin

A pálya – az út

- filozofikusan: „**Én vagyok az út**, az igazság és az élet...”

János evangéliuma 14. vers – Jézus a Tanítványok kérdésére: Mely úton kövessék?

- egykor:
 - a marathoni hírvivő útja
 - az ősi amerikai kultúrák hírnökének útja
 - a Tihanyi Alapítólevél útja: „FEHERUUARU REA MENEH HODU UTU REA”

Az utak kiemelkedő szerepének mai aktualitásai:

- Magyarország Alaptörvénye – Alkotmány :

II. cikk: „Magyarország törekszik arra, hogy a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.”

XXVII.cikk: „Mindenkinek joga van a szabad mozgáshoz.”

- 1988. évi I. tv. A közúti közlekedésről:

10. § (2): „A közúti közforgalmú személyszállításnak a vasúti és a vízi közforgalmú személyszállítással együtt hálózatot kell alkotnia.”

- 280/2024.(IX.30) Korm – TÉKA

- 29.§ (4): „Magánútnak közúthoz, vagy más magánúthoz kell csatlakoznia.”

Közúti történelem

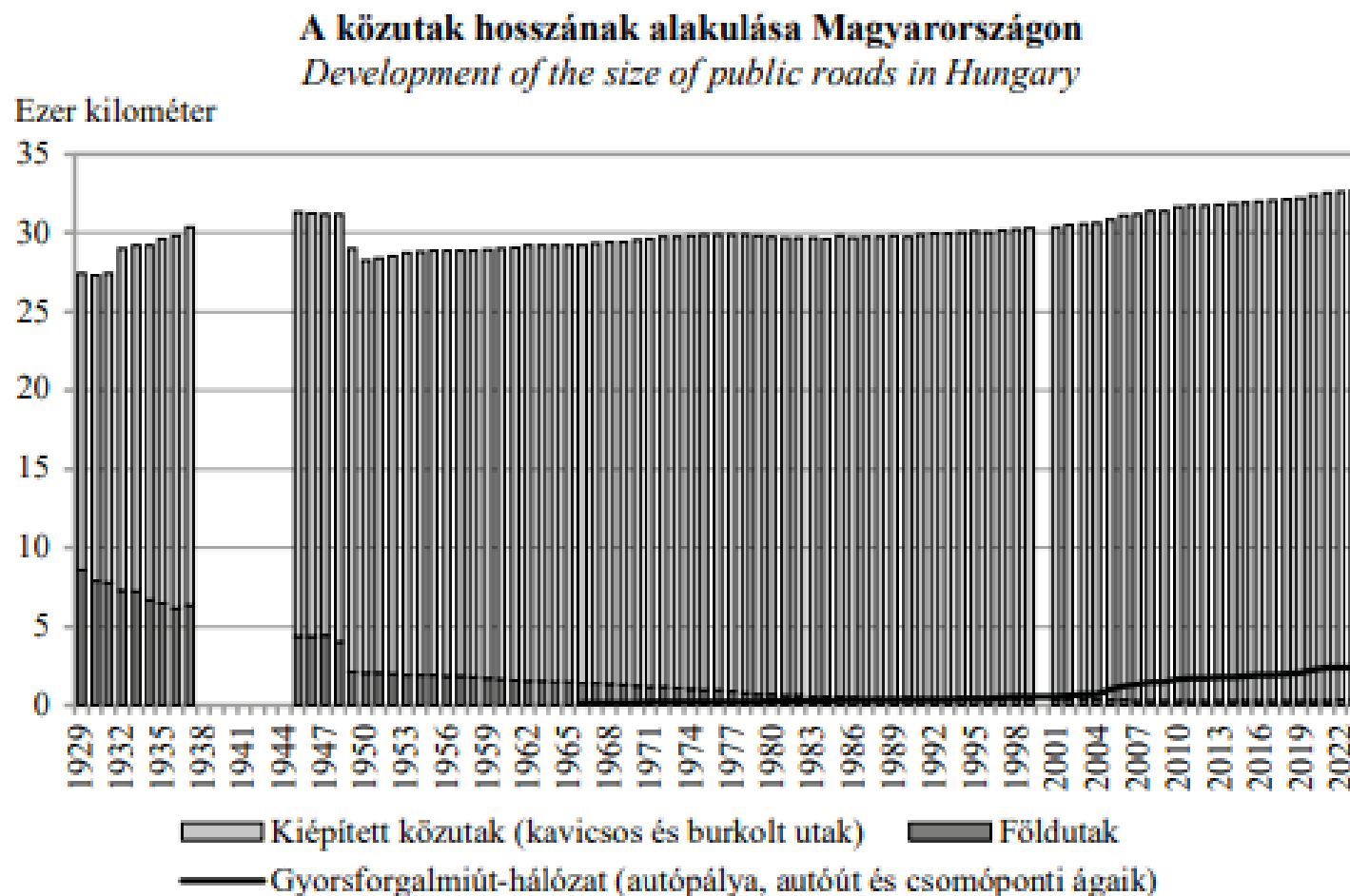
Napjainkban számos közúti jubileumot élünk meg:

- 1965. 04 01. az M1-M7 autópályák közös szakaszának átadása – **60 év**
- 1975. 07.03. az M7 2x2 sávós Balatonaligáig – **50 év**
- ÚTINFORM 1973! – **50 év**
- Úttörténeti Múzeum 1975 - **50 év**
- UT 4-1.203 Kerékpárforgalmi létesítmények tervezési útmutató – 1995 – **30 év**
- 2001.10.11. Mária-Valéria híd Esztergom – Párkány „harmadszori” helyreállítása **25 év**
- 2005. 10. 01. - Magyar Közút Állami Közútkezelő, Fejlesztő, Műszaki és Információs Közhasznú Társaság [MK Kht.] - KHT-k ÁKMI-ba történő beolvadásával – **20 év**

Rendszerváltás előtt, csatlakozás az EU-hoz

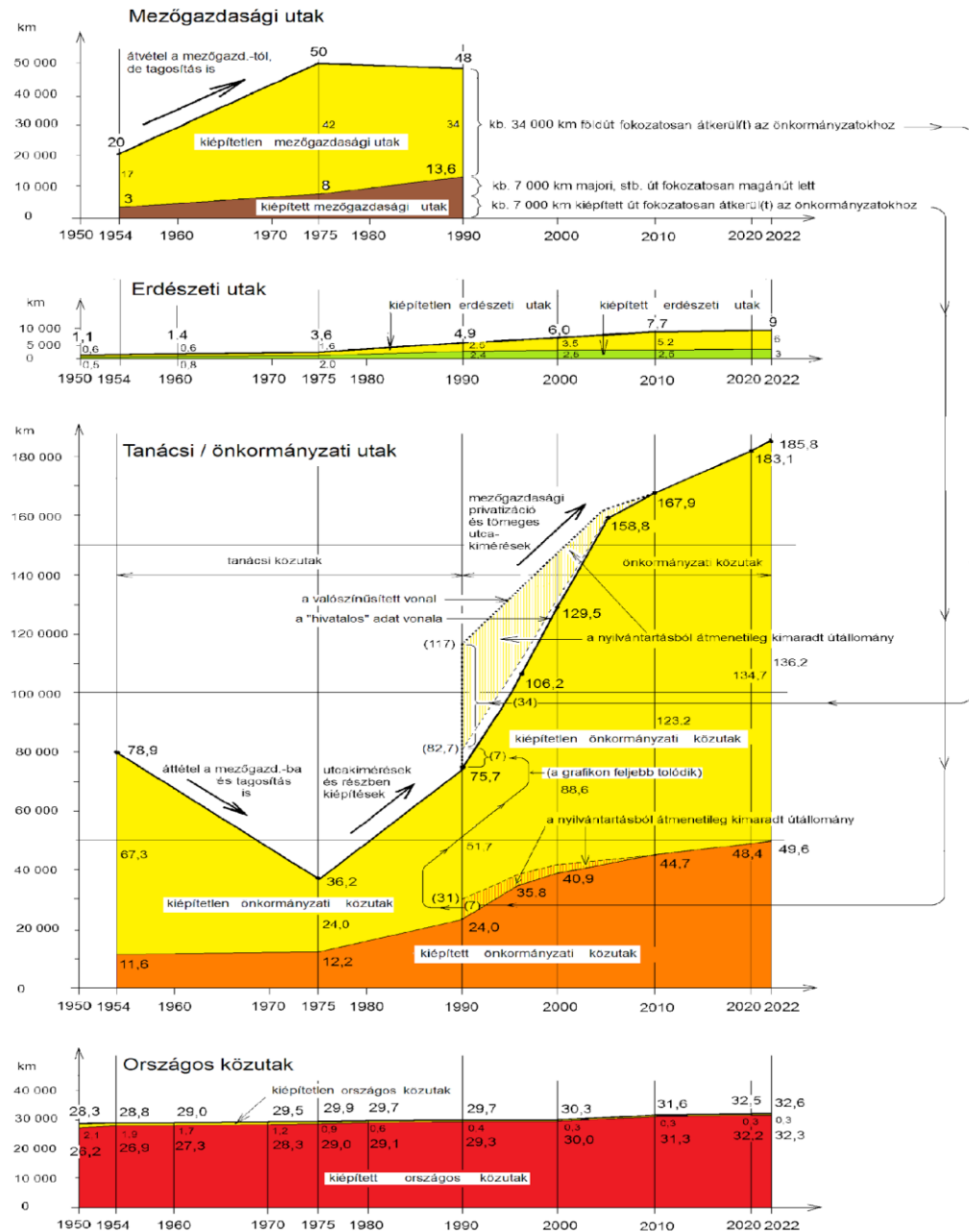
- EU 15: a vasúti, vízi, csővezetékes szállítás stagnál, a növekedést a közút adta (az áruszállítás 2/3-a)
a vasúti és a buszos személyszállítás növekedésének 2x a személygépkocsi, még 2x a repülés
(1975: a sugaras úthálózati rendszerről a raszteresre áttérés!)
- A hazai 30 000 km 2/3-a felújításra- 7 000 km 11,5 to-ra erősítésre szorul
- A csatlakozók szállítási ágazatai közt kedvezőbb a munkamegosztás, de csökken a teljesítmény – rossz irányú átrendeződés indul:
- amiről **Sárközi György** kollégánk részletesen ír (2.4.):
személyszállítás: Volán vállalatok – 2025. MÁV Személyszállítási Zrt.
áruszállítás – a fuvarozás alanyi jog! – az EU fuvarozásban a közút a 2/3-ot adja!
- Közlekedéspolitika 1966 – de külön elfogadott közúti alágazati program
- 2001 Fehér könyv: „Ideje változtatni”
- 2011 Fehér könyv: „Utiterv az egységes közlekedési térség megvalósításához”
- TEN 2013 – core network 2030, comprehensive network 2050
- 2020 Fenntartható és intelligens mobilitási stratégia (*smart – resiliens* mobilitás)

Az országos közúthálózat

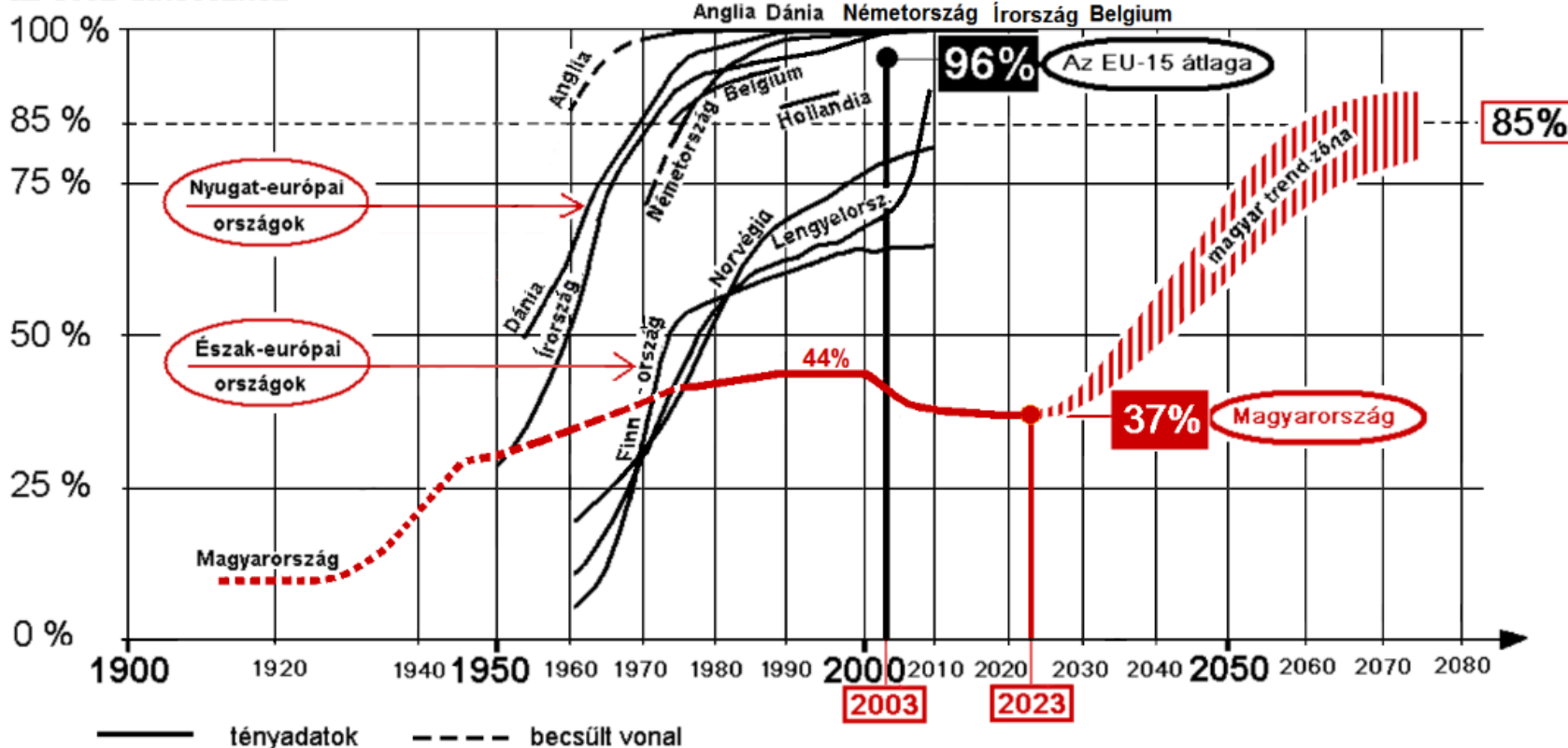
Forrás: Magyar statisztikai évkönyvek.

A magyar úthálózat

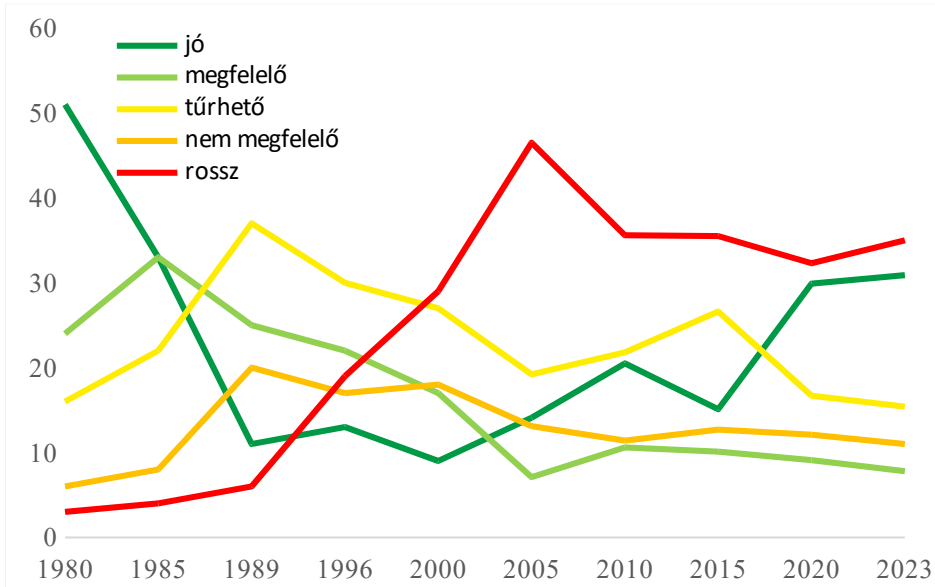
Európai útkiépítési grafikonok és a magyar trend-zóna

a kiépített utak hosszának aránya
az össz-úthosszhoz

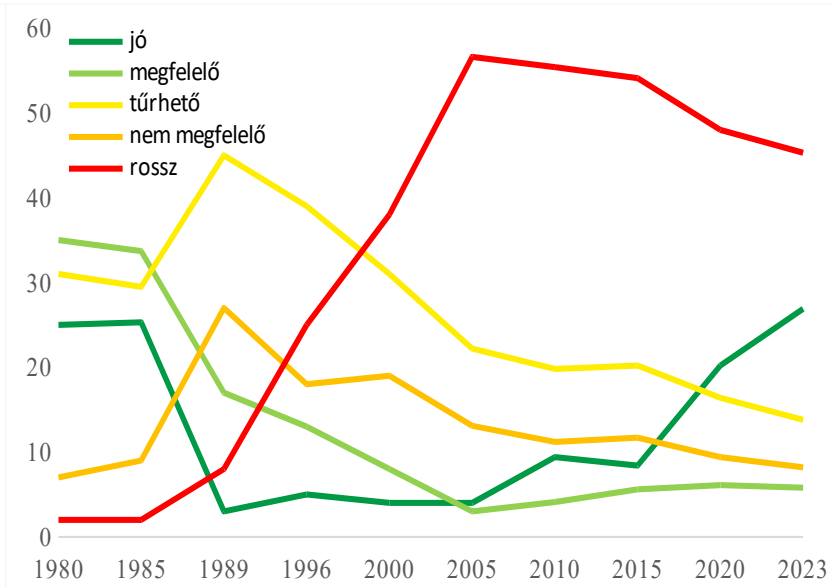

(forrás: ENSZ statisztika, ill. számítás az OKA adataiból)

Az útállapotokról – ne feledjük: a mellékút az „élhetőség” forrása!

A burkolat minőségének megoszlása a gyors- és főúthálózaton (%)

A burkolat minőségének megoszlása a mellékúthálózaton (%)

Az útjaink és a forgalom

A hazai utak forgalma útkategóriánként, 1955/56 [jármű/nap]

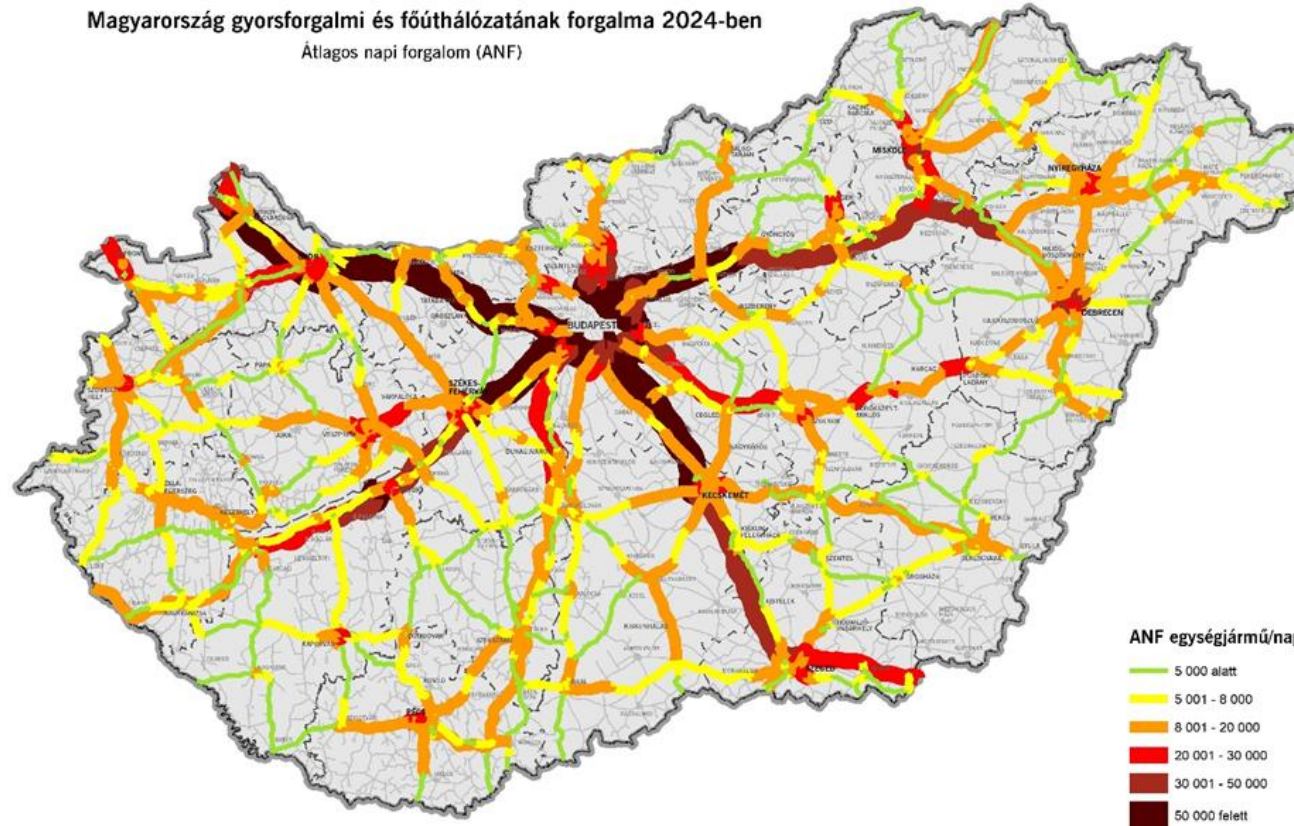
(forrás: Szalkai 2008 p. 83; – eredeti forrás UKI 1957)

Road traffic of Hungary by road category, 1955/56 [vehicle/day]

	szgk.	motor	busz	tgk.	fogat	összes	+kerékpár
egyszámj. főutak	192	171	49	248	222	882	200
kétszámj. főutak	71	120	28	145	264	628	197
háromszámj. főutak	48	89	18	130	275	560	180
főutak	84	116	27	158	260	645	190
nem főutak	23	57	18	84	208	390	125
összesen	51	84	22	118	231	506	155

Közútjaink forgalmi teljesítménye

Magyarország gyorsforgalmi és főúthálózatának forgalma 2024-ben
Átlagos napi forgalom (ANF)

1995 és 2022 között napi 81 millió egységjármű-kilométerről
158 millióra, tehát kétszeresére nőtt. (OKA 2024)

A híd ami összeköt, átvezet az akadályon

Az országos közutak hídjainak száma
1966 és 2024 között

1988 – 2024:

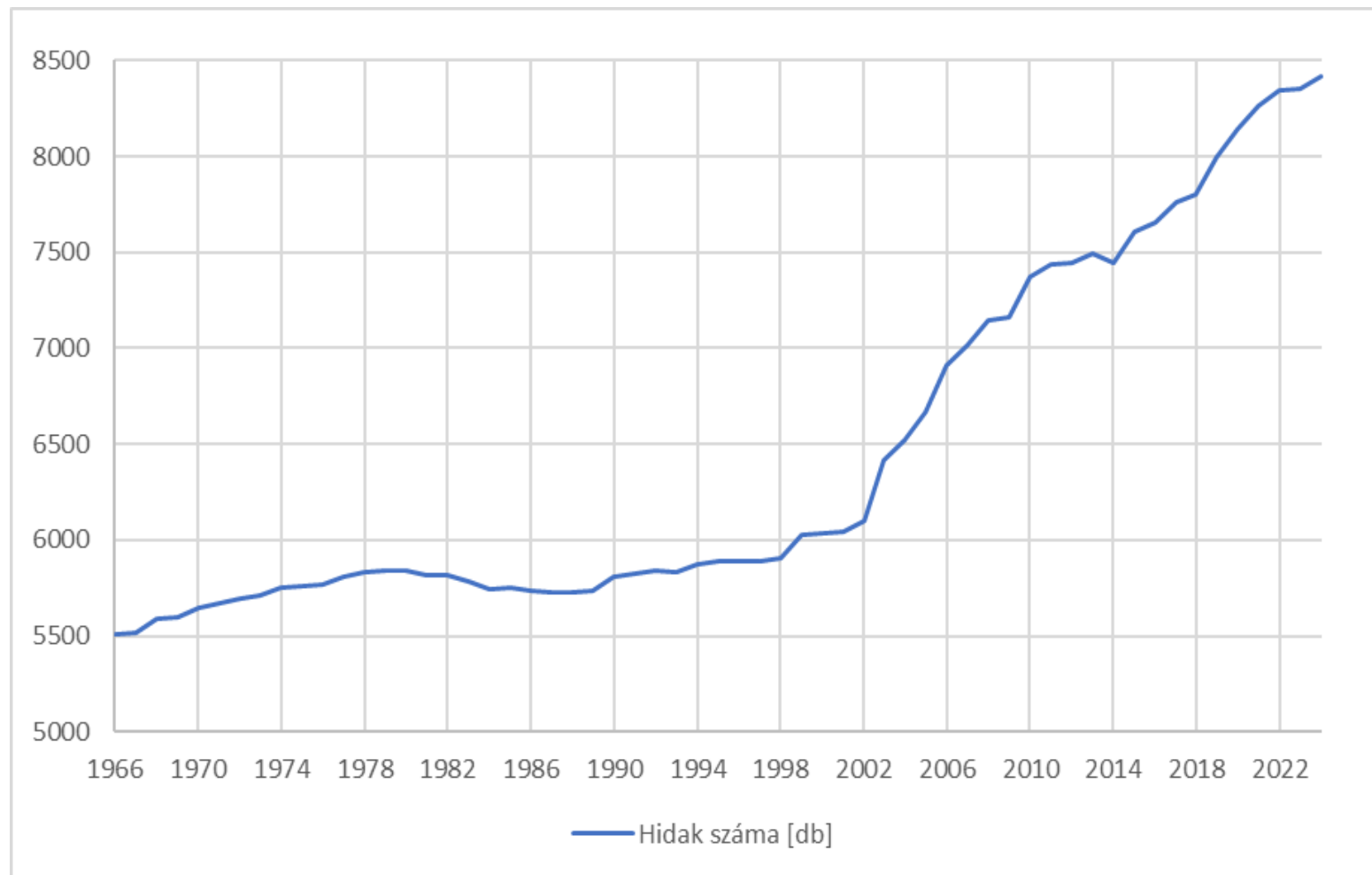
5728 – 8421 db,

811 e m² - 3 019 e m²;

a többség: 1945 - 1967

+ 2017 – '18: 117 kerékpáros híd

önkormányzati ~ 6 – 7 000 db

Kiemelkedő hidász teljesítmények

új technológiák

- betolásos, utófeszített
- új előregyártott tartók: FCI – FI (44 m!)
- úsztatásos technológia

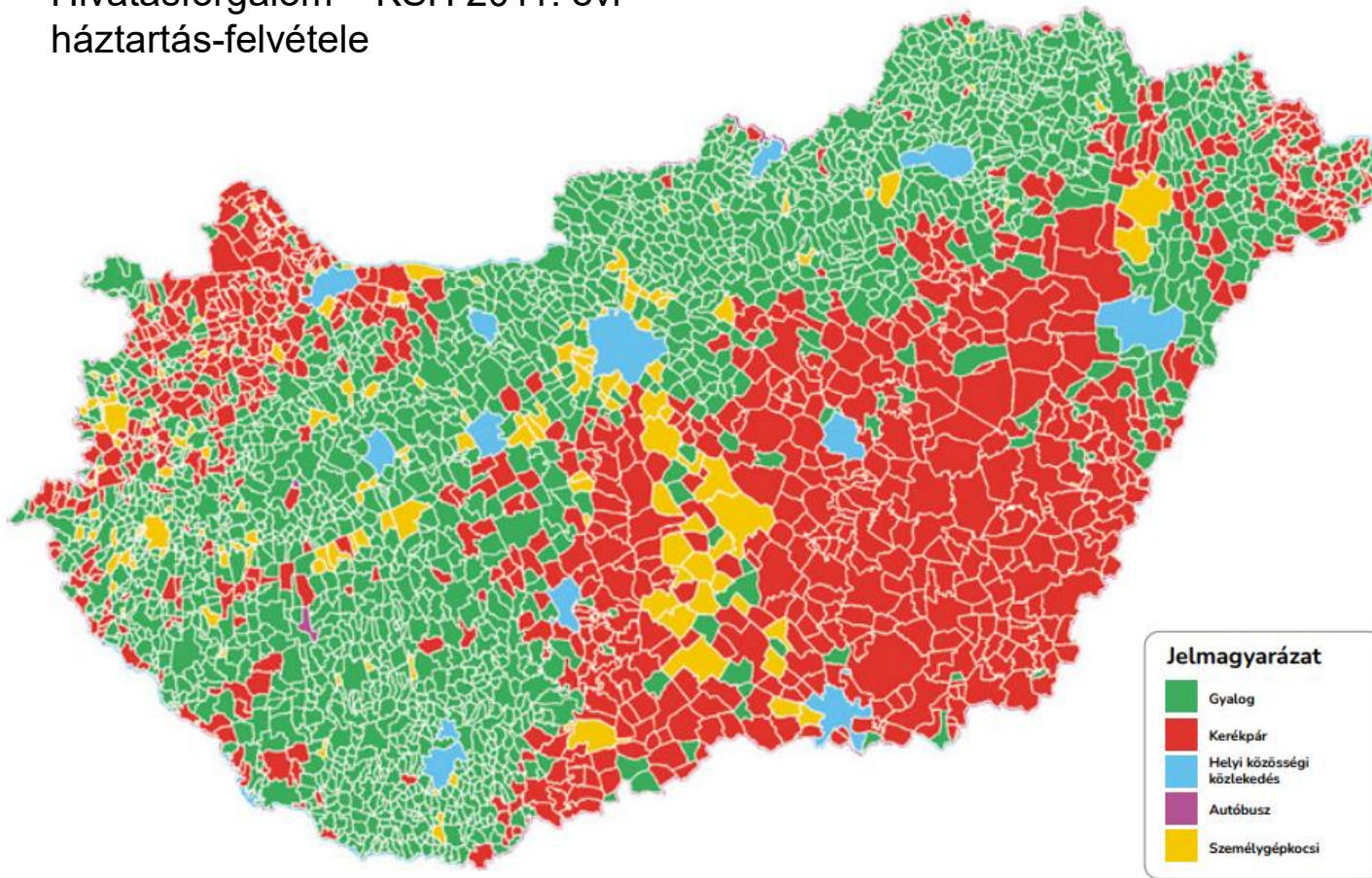
Monostori Duna-híd Szlovákia és Magyarország között

Pont-TERV Zrt. felvétele

Kerékpárutak

Hivatásforgalom – KSH 2011. évi háztartás-felvétele

A Budapesti Mobilitási Terv Modal-split célkitűzése (forrás: BKK Zrt.)

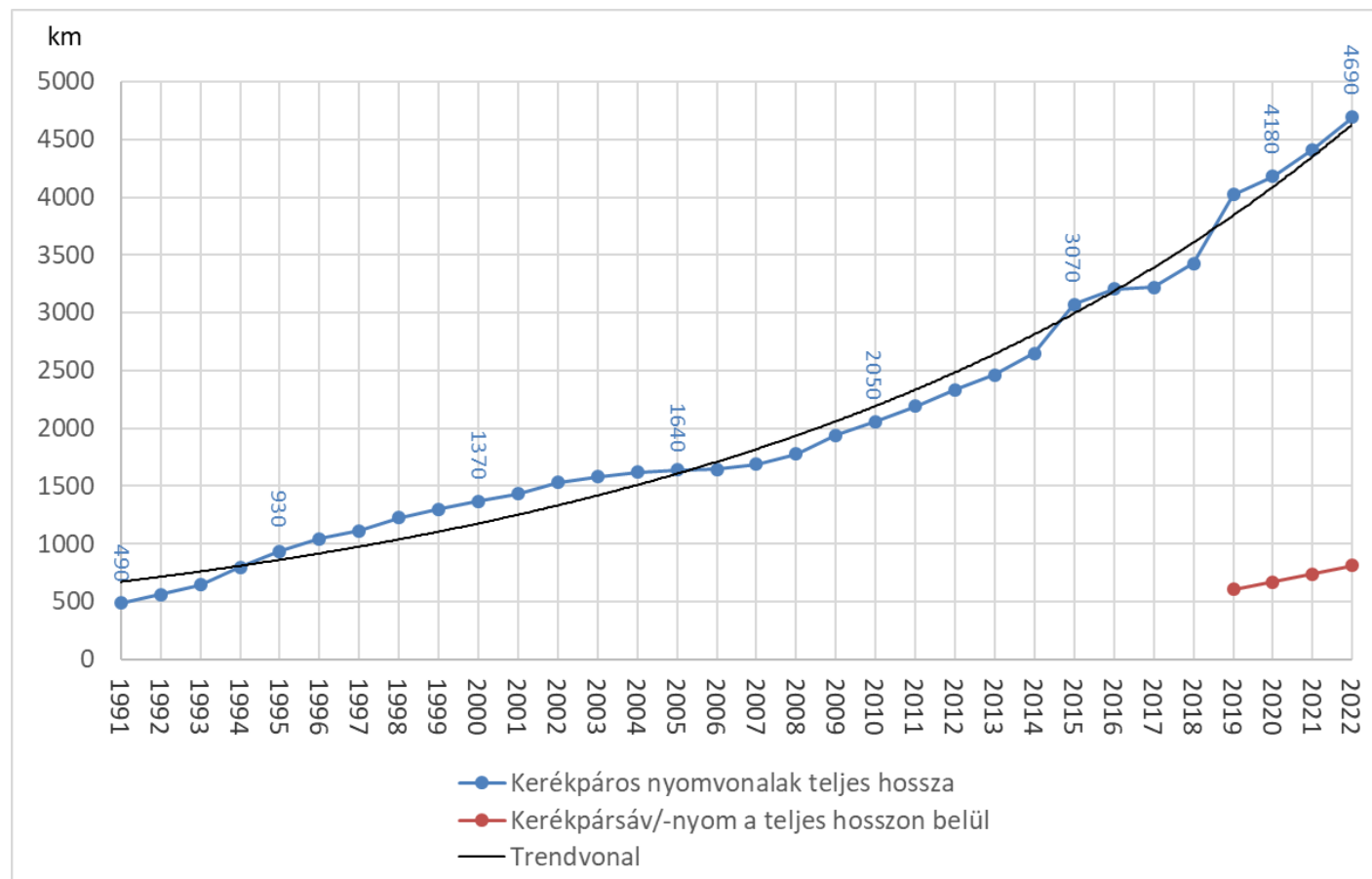

Magyar kerékpáros Club:

a fővárosiak 6 %-a pattan naponta nyeregbe, míg a községekben ez az arány 51 %!

NKS 2023

Támogatásból épült kerékpáros nyomvonalak

Magyarországon 1991-2022 között [km] (Forrás: Miniszterelnökség Aktív
Magyarországért Felelős Államtitkárság Aktív Mobilitási Főosztály)

Gazdálkodás, finanszírozás az országos közutakon

- A 19 (1958 – ,70), majd 9 (1990) üzemeltető-fenntartó költségvetési szervből „műszaki hivatal”, építési kapacitást a vállalkezási szférába; létszám: 8 000 > 6 000 fő!
- 1989 – 1999 Útálap
- 1996 költségvetési szerv helyett Közhasznú Társaságok
- 2005 MK KHT szerződéses viszonyon alapuló együttműködés
- 2009.03.31. MK NZrt. napjainkban középtávú szerződések

Közutak fejlesztése

- Az országos közúthálózat távlati fejlesztési programja 1991
- koncesszió (1991)
- 2004. EU-hoz csatlakozás
- 2000-2010
 - Széchenyi terv, Széchenyi plusz
 - „Sztráda” törvény
 - Konceptiók – gyorsforgalmi nagytávú-, gyorsforgalmi és főutak hosszútávú-, főúthálózat (EKFS)
- 2010 után:
 - „Országos gyorsforgalmi és főúthálózat nagytávú terve és hosszútávú fejlesztési programja”
 - „Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési terv”
 - „Varratmentes” Európa
 - „folyosók” – Prága, Kréta, Helsinki; TINA, észak-dél

1990 – 2023: 1534 km gyorsforgalmi- 640 km fő-, 116 km mellékút!

Az utakat használó járművek

- Hajtásláncok

Anisits Ferenc, Időkapszula:

„A világon ma körülbelül 1,4 milliárd gépjármű közlekedik. Technológiákat nem szabad ideológiákra építeni!„

- Önvezető járművek SAE 1 – 5. és a Zaladrón

- Hazai járműgyártás

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB AUTÓIPARI KAPACITÁSAI

Köszönöm a figyelmet!